

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia października 2009 r.

**Pan
Włodzimierz FISIĄK
Marszałek Województwa Łódzkiego**

**LLO-410-27-01/2009
P/09/095**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej w dalszej części „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała Urząd Marszałkowski w Łodzi, zwany dalej „Urzędem”, w zakresie prawidłowości realizacji zadań związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych w latach 2005–2009 (do 30 czerwca).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli podpisanym w dniu 1 października 2009 r. - Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Urzędu Marszałkowskiego, związane z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości niemających jednakże zasadniczego wpływu na realizację zadań w tym zakresie.

1. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Urząd nie podejmował w badanym okresie działań, które sprzyjałyby zwiększeniu liczby zatrudnionych w nim osób niepełnosprawnych, a tym samym osiągnięcia wskaźników zatrudnienia wymaganych ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych², zwanej w dalszej części „ustawą o rehabilitacji”.

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz.92 ze zm.

Nie upowszechniano w sposób zadowalający wiedzy na temat możliwości ubiegania się niepełnosprawnych o pracę w Urzędzie, jak również nie stosowano w ogłoszeniach o naborach na wolne stanowiska urzędnicze, zapisów zachęcających do udziału w nich osób niepełnosprawnych. Działania takie, w ocenie NIK, nie naruszałyby zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych³ przewidujących wymóg prowadzenia naboru w sposób otwarty i konkurencyjny.

W konsekwencji, wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Urzędzie utrzymywały się w latach 2005-2008 na poziomie około 1% oraz 1,57% wg stanu na dzień 30 czerwca 2009 r. i znacznie odbiegały od wskaźników określonych w art. 21 ustawy o rehabilitacji (w latach 2005-2007 odpowiednio 3%, 4% i 5% oraz 6% od 2008 r.), umożliwiającym zwolnienie pracodawcy od wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Nieosiągnięcie powyższych wskaźników zatrudnienia spowodowało, iż wpłaty Urzędu na PFRON wzrosły z 60.816 zł w roku 2005 do 425.453 zł w 2008 r., a za I półrocze 2009 r. wyniosły 239.179 zł.

2. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, czynnikiem utrudniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, który pozwalałby na zwolnienie pracodawcy z wpłat na PFRON są niewątpliwie występujące w Urzędzie bariery architektoniczne, utrudniające dostęp osobom niepełnosprawnym do obiektów Urzędu. Do dnia kontroli NIK żaden z 6 zajmowanych przez urząd budynków (z których 4 są w całości lub w części własnością Województwa Łódzkiego) nie był dostępny dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich. Prace modernizacyjne, uwzględniające potrzeby osób niepełnosprawnych, przeprowadzone zostały jedynie w głównej siedzibie Urzędu w Łodzi, przy Al. Piłsudskiego nr 8, w którym wg stanu na dzień 1 września 2009 r. pracowało 581 osób, spośród 807 osób zatrudnionych w Urzędzie. W celu dostosowania tego budynku do wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁴, zmodernizowano m.in. strefę wejściową z podjazdem dla osób niepełnosprawnych oraz wykonano prace wyburzeniowe na poszczególnych piętrach - wstawiając ściany działowe wraz z montażem drzwi o szerokości umożliwiającej osobom niepełnosprawnym wjazd wózkami inwalidzkimi. Dostosowano również pomieszczenia sanitarne na parterze budynku do potrzeb osób

³ Dz. U. Nr 223, poz. 1458

⁴ Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

niepełnosprawnych. W trakcie trwania kontroli NIK prowadzono także modernizację 4 dźwigów osobowych, dostosowując jeden z nich do potrzeb tych osób.

3. Izba zwraca uwagę, że Urząd nie skorzystał z programu PFRON pn. „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”, adresowanego do instytucji administracji publicznej (realizowanego do końca 2007 r.), pozbawiając się tym samym możliwości dofinansowania lub refundacji kosztów wyposażenia miejsc pracy i szkolenia osób niepełnosprawnych oraz refundacji kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy.

4. Pracownikom niepełnosprawnym zatrudnionym w Urzędzie zapewniono możliwość korzystania ze świadczeń takich jak: krótszy wymiar czasu pracy, dodatkowe przerwy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek, dodatkowy urlopu wypoczynkowy, zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia - wynikających z art. 15 ust. 2, art. 17, art. 19 ust. 1 i art. 20 ust. 1 pkt 1-2 ustawy o rehabilitacji.

Spośród 12 osób niepełnosprawnych zatrudnionych w Urzędzie (wśród których przeprowadzono anonimową ankietę) - 11 osób podało, że nie doświadczyło przypadków gorszego traktowania w porównaniu z innymi pracownikami zatrudnionymi na równorzędnych stanowiskach. Tylko jeden z tych pracowników stwierdził, że w niepełnosprawności widzi przyczynę braku możliwości awansu zawodowego.

Urząd nie występował w badanym okresie do Państwowej Inspekcji Pracy (PIP) o uzyskanie opinii w zakresie przystosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, tak jak tego wymagały przepisy art. 4 ust. 5 pkt 1 ustawy o rehabilitacji. Dyrektor Departamentu Organizacyjnego w złożonych na tę okoliczność wyjaśnieniach zadeklarował m.in., że po zakończeniu wszystkich prac związanych z dostosowaniem stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej wystąpi do PIP o wydanie takiej opinii.

5. Urząd terminowo i w należnych wysokościach dokonywał płatności na PFRON z tytułu nieosiągnięcia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych przewidzianego w art. 21 ustawy o rehabilitacji. Jednocześnie wykorzystywano możliwość obniżenia wpłat z tego tytułu w przypadkach określonych w art. 22 tej ustawy o rehabilitacji.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- podjęcie działań zmierzających do zatrudnienia większej liczby osób niepełnosprawnych, m.in. w celu osiągnięcia wymaganego wskaźnika i uzyskania zwolnienia z wpłat dokonywanych na PFRON,

- uzyskanie z PIP opinii w zakresie przystosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- kontynuowanie działań mających na celu likwidację występujących w Urzędzie barier architektonicznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do budynków i miejsc pracy.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, prosi Pana Marszałka o poinformowanie w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Marszałkowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.